Innherred brann og redning

protokoll for styremøte i IHBR

Møtested: Brannstasjonen Verdal
Dato: 19.5.2020
Tid: 15:30
Møtt: Alle.

Saksliste

Saksnummer	Innhold
	Før møte settes blir det omvisning på brannstasjonen.
15-20	Godkjenning av innkalling. Godkjenning av protokoll fra møte 2-20
16-20	Orientering om mulighetsstudiene for Ytterøy og Levanger brannstasjon.
17-20	Orienteringssaker fra brannsjef.
18-20	Orienteringssak om bruk av høyderedskap
19-20	Økonomi. Status regnskap per 30/4-2020
20-20	Budsjett 2020

19/5-20
Rigman Pents
Brannsjef

Sak 15-02 Godkjennelse av innkalling og protokoll.

Daglig leders forslag til vedtak:
Innkalling til styremøte 3-20 godkjennes. Protokoll fra styremøte 2-20 godkjennes.

Vedlegg: Ingen

Saksopplysninger: Protokoll fra styremøte 2-20 og innkalling styremøte 3-20 er sendt styremedlemmene PÅ E-POST

Vurderinger: Protokollen fra styremøte 2-20 ble sendt styremedlemmene i uke 12/20. Innkalling til styremøte 3-20 ble sendt styremedlemmene i uke 20/20.

VEDTAK:
Innkalling og protokoll er enstemmig godkjent.

Sak 16-20 Orientering om mulighetsstudiene for Ytterøy og Levanger brannstasjon.

Daglig leders forslag til vedtak:
Tas til orientering.

Vedlegg: Sak 16-20, vedlegg 1. Skriv til Levanger kommune, styret i IHBR fra deltakere i mulighetsstudiet brannstasjon Ytterøy.

Saksopplysninger:
Prosjektleder Hilde Røstad orienterer om status for mulighetsstudiene for Ytterøy og Levanger brannstasjoner sammen med daglig leder.

Vurderinger:
Mulighetsstudiene for brannstasjonen på Ytterøy og Levanger har pågått siden desember 2019, og er nå kommet så langt at de kan fremlegges for kommunestyrene.
Bakgrunnen for mulighetsstudiene er avvik fra arbeidstilsynet på manglende skiller mellom rein og skitne soner på brannstasjonen, og dermed stor risiko og belastning på ansatte for å være utsatt for farlige stoffer.
Det blir derfor orientert til styret i IHBR på status og hvordan videre fremdrift er tenkt.
Det er også i saken ett skriv fra deltakere i mulighetsstudiet brannstasjon Ytterøy på hvordan de har oppfattet prosessen.

VEDTAK:
Styret tar redegjørelsen til orientering og forventer løsninger som ivaretar kommunenes ambisjoner om brannordningen og mannskapenes HMS i henhold til arbeidsmiljø og arbeidstilsynets vedtak.

Sak 17-20 Orienteringssak fra daglig leder.

Daglig leders forslag til vedtak:
Tas til orientering.

Vedlegg
Sak 17-20. Vedlegg 2. Oversikt utrykninger 4 første måneder 2020.

Saksopplysninger:
Brannsjefen orienterer om HMS, fravær, Covid 19 tiltak. Pågående personalsak.
Utrykninger for de 4 første måneden 2020, sammenlignet med tidligere år.
To nyansettelser.
Ny lokal forskrift

Vurderinger:
HMS. Ingen skader på personell eller fravær grunnet foretakets drift siden forrige styremøte.
Nytt HMS/ IK system er tatt i bruk, og det benyttes godt av ansatte.
Informerte om Covid 19 tiltak.
Informert om status på personalsak.
To nye er ansatt og skal starte opp i løpet av sommeren. En feierlærling og en på forebyggende.
Det er satt i gang ett arbeid med å få til en lokal forskrift om generelt forbud mot brenning og brenning av avfall. På lik linje med mange andre kommuner i Norge.
Utrykninger. Det har vært en stor nedgang i antall utrykning de 4 første måneden 2020, sett i forhold til 2018 og 2019. Gjelder spesielt mars og april etter at karantener grunnet Covid 19 ble iverksatt.

Styreleder orienterte om samarbeid på kommunenivå i regionen.

VEDTAK:
Tas til orientering.

Sak 18-20 Orienteringssak om bruk av høyderedskap.

Daglig leders forslag til vedtak:
Styret tar gjennomgangen til orientering

Vedlegg: Sak 18-20 Vedlegg 3. Orienteringssak om bruk av høyderedskap.

Saksopplysninger:
I forbindelse med Levanger kommune har vedtatt at brannvesenets høydemateriell kan brukes som rømningsvei, var det ønskelig fra styremedlem at det ble orientert om hvordan dette påvirker driften og beredskapen for kommunen.

Vurderinger:
Da Levanger kommune har godkjent å følge pre aksepterte løsninger i byggeteknisk forskrift med å tillate rømning fra bygninger via brannvesenets høyderedskap, uten å forsikre seg om at brannvesenet har nødvendig beredskap til å kunne ivareta den godtatte løsningen medfører dette at brannsikkerheten til beboerne i slike bygg ikke er godt nok ivaretatt. Dette er også noe som er påpekt i IHBR sin ROS og brannordning som er oversendt kommunene.
Selv om veiledningen til byggeteknisk forskrift åpner for en pre akseptert løsning som sier at rømningsvindu må være tilgjengelig for brannvesenets høyderedskap, er det dermed ikke gitt en generell tillatelse til at kommunen skal godta dette som rømningsvei. Dette betyr kun at nødvendige vinduer skal være tilgjengelig for brannvesenets høyderedskap. Det finnes mange kommuner som ikke har høyderedskap, eller bruker stige som høyderedskap, og det er også mange kommuner med høyderedskap som ikke godkjenner denne type løsninger.

Som det også står i byggteknisk forskrift skal prosjekterende innhente opplysninger fra brannvesenet om dimensjoneringskriterier, men brannvesenet skal ikke gi noen form for godkjenning.

Når Levanger kommune har godkjent å bruke brannvesenets høyberedskap som rømningsvei så utløser det noen krav i forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen. Ett minimumskrav er ett vaktlag bestående av utrykningsleder, 3 brannkonstabler og støttestyrke for fører for tankbil og fører for høyderedskap. I Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen § 5-5. *Beredskap for høyderedskap eller tankbil står det:*
I kommuner der brannvesenets snorkel- eller stigebil er forutsatt å fungere som påbudt rømningsvei etter bygningslovgivningen, skal vognfører ha samme beredskap som vaktlaget for øvrig.
I boligstrøk o.l. hvor kommunen har vedtatt at tankbil kan erstatte annen tilrettelagt slokkevannforsyning, jf. § 5-4 i forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn, skal tankbil kjøres ut samtidig med førsteutrykningen, dersom det er nødvendig for å sikre brannvesenet tilstrekkelig slokkevann.

Når all forskning og statistikk viser at ett brannutvikling fra branntilløp til fult utviklet brann i et rom tar ca. 4-5 minutter, samt at IHBR sin ROS viser at innsatstiden fra utløst alarm til det er mannskap i innsats tar ca. 9-11 minutter i sentrumsnære områder er dagens beredskap ikke forenlig med å ha brannvesenets høyderedskap som rømningsvei.

Da hoveddelen av brannmannskapene i Levanger er deltidspersonell og ikke har nødvendig opplæring eller erfaring med å kunne håndtere høyderedskap, vil det i verste fall kunne medføre at høyderedskap ikke kan benyttes som rømningsvei.
Vaktstyrken i Levanger er organisert med 1 utrykningsleder som har dette som hovedyrke, og derfor også har god opplæring og erfaring med høyderedskap, mens resten av vaktlaget på 4 personer er deltidspersonell. Utrykningslederen kan ikke fungere som fører av høyderedskap, da denne skal ha ledelsen av aksjonen. Ved ett branntilløp og utkalling av alle mannskaper vil kommunen være avhengig av at de som ikke er på vakt og kan være fører av høyderedskap møter opp.

Årsaken til at vaktstyrken på Verdal per d.d. ikke har vaktordning for støttestyrke for tankbil, (selv om ROS tilsier at Verdal burde ha 5 manns vaktlag), er at dette blir ivaretatt med ekstra mannskaper fra Levanger. Videre blir også høyderedskap fra Levanger med til Verdal når det er meldt om bygningsbrann der. Da kan utrykningsleder i Levanger være sjåfør for høyderedskap, siden Verdal har egen utrykningsleder. Også i andre mindre akutte hendelser som pipebranner, i uvær med løse takplater, andre oppdrag i høyden blir høyderedskap benyttet i begge kommunene.
Høyderedskap har i de aller fleste branner både i Levanger sentrum, men også ellers i kommunene vært ett uvurderlig hjelpemiddel. Det å benytte høyderedskap for å hjelpe personer ut av bygningen, eller det å få komme opp i høyden og få oversikt, samt å kunne sette i gang røykventilering/ slukking via tak har både reddet liv, og i de aller fleste tilfellene redusert brannomfanget.

I veiledningen til forskrift om dimensjonering er det også beskrevet at beredskapen skal organiseres og dimensjoneres, og evt. Lokaliseres i forhold til kartlagt risiko og sårbarhet. ROS for IHBR og kommunene viser klart behovet for høyderedskap, samt kasernerte mnannskap.

Som ett strakstiltak for å redusere risikoen vil være å øke antall øvelsestimer til deltidsansatte, slik at ett større antall brannmannskaper kan være sjåfør på høyderedskap. Dette vil gjøre en bedre beredskap på høyderedskap slik at denne kan fungerer som i forhold til rømningsvei og/ eller slukkeinnsats i bl.a. trehusbyen Levanger

Videre vil det å innføre vaktberedskap med heltidspersonell med kasernert vakt gjøre at både beredskapen generelt blir mye bedre, men også sikre de bygningene hvor det er tillatt med rømning via høyderedskap, men også en bedre beredskap og raskere innsats mot branntilløp i den fredede trehusbyen i Levanger, samt ellers i kommunen. Det har vært ca. 15 større eller mindre branner i trehusbyen Levanger i løpet av de siste 15 årene.

VEDTAK:
Rapporten tas til orientering.

Sak 19-20 Rapportering regnskap 2020.

Daglig leders forslag til vedtak:
Styret tar den økonomiske gjennomgangen til orientering

Vedlegg: Vedlegg 4, sak 19-20. Regnskapsrapport for første 4 måneder 2020.

Saksopplysninger:
Prognosene for IHBR er vanskelig å anslå, da det er ett avvik på 4,5 mill. mellom vedtatt budsjett av styret i IHBR sak 02/06-19 og vedtatte budsjett i kommunene.
Tar en derimot utgangspunkt i nytt forslag til budsjett for 2020 i sak 20-20 for IHBR, hvor det er tatt utgangspunkt i kommunenes vedtatte budsjett, kan det gå mot ett underskudd på 1,6 mill.

Vurderinger:
Dette medfører at det veldig vanskelig å anslå status og hvordan en prognose for 31.12.20 kommer til å bli. Med å ta utgangspunkt i regnskapet for 2019 og sammenligne med regnskapsoversikten for 2020, og at IHBR har samme utvikling som i 2019. Da vil regnskapet ende med ett underskudd.

Dersom antall utrykninger holder seg lavt videre gjennom året, samt at det ikke kommer noen store uforutsette utgifter, så viser regnskapet at IHBR holder seg lavt på utgiftssiden, men er preget av å ha hatt mange år med for lite budsjett i forhold til regnskapet. Dette kan medfører at også i 2020 vil IHBR ende med ett underskudd på driften.

VEDTAK:
Rapporten tas til orientering.

Sak 20-20 Budsjett 2020

Daglig leders forslag til vedtak:
Styret vedtar nytt budsjett for 2020

Vedlegg: Vedlegg 5, sak 20-20. Budsjett 2020 for IHBR.

Saksopplysninger:
Brannsjefen har utarbeidet ett budsjettforslag på bakgrunn av vedtatte budsjett i kommunene. De vedtatte budsjettene i kommunene som ligger til grunn for nytt budsjett for IHBR er vesentlig lavere enn styrets tidligere vedtatte budsjett.
Regnskap for IHBR over mange år viser at det har vært ett underskudd i forhold til det som er budsjettert.

Vurderinger:
Med å ta utgangspunkt i regnskapet for 2019, hvor IHBR gikk med ett underskudd på 2,2 mill, og sammenligner med vedtatte bevilgninger fra kommunene, må det påregnes at underskuddet i 2020 blir større enn underskudd i 2019.

Ser en på regnskapet for IHBR flere år tilbake har det hvert år blitt ett underskudd i forhold til regnskapet. Dette ble tidligere dekket opp mot andre avdelinger i ISK. Etter at IHBR ble egen juridisk enhet kommer underskuddet tydeligere frem. Eneste året som IHBR hadde overskudd var i 2018, når IHBR hadde personell og utstyr som hjalp til i Sverige med slukking av skogbrannene.

Da faste utgifter til nødnett, IUA (Interkommunalt utvalg mot akutt forurensing), lisenser, lønn og kommunene utgjør 96,1 % av total kostnadene, er det vanskelig å kunne redusere noe særlig på de variable kostnadene uten at dette får store konsekvenser for den daglige driften.

Å redusere de variable kostnadene til drift vil kunne føre til

- ansatte ikke har nødvendig vern i henhold til HMS.
- materiell ikke vedlikeholdes.
- utstyr ikke fungerer.
- kjøretøy ikke er forsvarlig.
- ansatte ikke får nødvendig opplæring.
- løpende driftskostnader ikke kan betales.
- programvare for å kunne gjennomføre forsvarlig drift ikke fungerer.

Reduksjon på ett eller flere av driftskostnadene kan føre til tap av liv og/ eller større materielle verdier.

Derfor er reduksjonen i budsjettet gjort på kostnader for lønn, da reduksjoner i antall utrykninger kan medføre mindre lønnsutgifter i 2020.

VEDTAK:
Styret vedtar nytt budsjett for 2020

Til Levanger kommune

V/ Ordfører

Prosjektleder for mulighetsstudie Ytterøy Brannstasjon

Politiske partier i Levanger kommune

Styret i Innherred brann og redning

Som representanter for Ihbr Ytterøy, i mulighetsstudiet for ny brannstasjon vil vi først og fremst få si at vi er veldig fornøyde med at det nå planlegges ny brannstasjon som skal i vareta HMS-krav og krav til utstyr. Også på vegne av innbyggerne og tilreisende skaper det ytterligere trygghet i samfunnet.

Vi mener at det ikke i denne prosessen tas nødvendig hensyn til alle aspekter for HMS, og fremtidige krav fra bl.a. Arbeidstilsynet, siden det stadig oppdages større helserisiko for ansatte i brannvesen og påvirkning av farlige stoffer. Vi reagerer derfor på behandling og fremgangsmåte under prosjektering av Ytterøy Brannstasjon. Gruppen og øvrige ansatte er også redd for at Levanger kommune kan få pålegg om å endre på brannstasjonen grunnet pålegg, med de ekstra kostnadene dette vil påføre kommunen i kommende år.
Ved å bygge en fremtidsrettet brannstasjon med en gang, vil kommunen spare utgifter, og unngå å få pålegg.

Ved flere anledninger har det vært etterspurt nødvendighet og kostnadsoverslag for to vognløp i tillegg til vaskehall, da vi i en tidlig fase i prosjektet reagerte på at det bare var planlagt ett vognløp og en vaskehall.

Hver gang dette ble etterspurt fikk vi beskjed om at vi måtte ta til takke med det som var tiltenkt, og være fornøyd med tanke på hva vi har i dag. Vi er godt fornøyd med å få ny stasjon, men den må oppfylle kravene og være lett å betjene.

Det ble stilt spørsmål fra vår side om at L3.4 tankbil skulle stå permanent i uren sone og om dette var greit da vi stusset litt på dette i forhold til krav fra arbeidstilsynet.

Videre ble vi svart med at administrasjonen/politikerne neppe går med på bygging av to vognløp, og det måtte legges til grunn hvor mange utrykninger og hvor stor befolkning det er på Ytterøy i forhold til andre steder, samt at hvis vi ikke ville godta fremlagt forslag ville det forsinke byggeprosessen.

Etter vår oppfatning ble det presentert en høy kvm pris, og det kunne synes som at prosjektet skulle reduseres i bakgrunn av økonomiske besparelser.

Dette syntes vi var uheldig da det vil gå utover hms og kvalitet. Gruppen opplevde å måtte argumentere gjentatte ganger for å beholde skissert HCWC, og planlagt møterom til bruk etter alvorlige hendelser samt i forbindelse med øvelser. (Dette kan også benyttes av eksterne.)

Til slutt godtok vi mer eller mindre fremlagt forslag i frykt for å miste andre viktige nødvendigheter, og tok det for gitt at prosjektleder hadde opplyst arbeidstilsynet om at L3.4 skulle stå permanent i Vaskehall.

Tiden går og vi blir presentert kalkyle for totalentreprise, med ett vognløp og en vaskehall. 10,9mill kr (ca. 600.000 under budsjett), i tillegg har kommunen vedtatt oppjusterte kostnader for prosjektet slik at kalkylen nå er ca. 4 mill. under budsjett.

Etter noe fram og tilbake kontakter gruppen arbeidstilsynet som ikke har fått noen forespørsel om permanent parkering av tankbil i uren sone og mener det ikke er heldig. Om tankbil skulle parkeres i uren sone må vaskehallen vaskes ned grundig.

Som faginstans i prosjektgruppa vil vi informere prosjektleder og folkevalgte om hvor vanskelig det blir å opprettholde HMS, samt ulempene som permanent parkering av tankbil i vaskehall medfører.

Dette blir situasjon ved utkall:

Når alarmen går slipper vi alt og stresser oss av gårde til brannstasjonen dag som natt.

Kanskje er det en brann, både bygningsbranner, bilbranner, gress/ skogbranner hvor vi og utstyret blir eksponert for sot/røyk i en timevis lang innsats hvorpå vi kommer i retur midt på natten og skal få resatt bilene. En brann i et batteri i et elektrisk kjøretøy/ sparkesykkel/ mobilbatteri o.l. utvikler noe som kalles flussyre, og denne røyken er over 5 ganger så giftig som brannrøyk ellers. Å sanere utstyr og kjøretøy etter at de har vært utsatt for denne type røyk tar derfor mye lengre tid, da det må saneres flere ganger for å være sikker på at alle giftige røykpartikler er borte.

Kanskje har vi vært ute på ett oppdrag der vi har berget dyr opp fra en gjødselkjeller, hvor alt utstyr må vaskes og saneres grundig, også kjøretøy, da slik lukt henger lenge i.

I forbindelse med øvelser hvor det øves på reelle hendelser og det brukes varme og røyk som i en brann vil det også være nødvendig med å saneres utstyr i etterkant, hvor vaskehallen må vaskes ned.

Noe som også helt klart viser behovet for å ha ett portløp til er den siste tids hendelser med Covid 19 og fremtidige epidemier. Da det ikke er ambulansepersonell på Ytterøy vil det alltid være brannmannskapene som vil være mest utsatt ved hendelser under epidemier, slik at behovet for å ha en vaskehall som ikke benyttes som en vognhall må prioriteres.

På samme måte som epidemier påvirker mennesker vil det også kunne ha påvirkning på dyrebesetninger. Når i tillegg mesteparten av de ansatte også er involvert i dyrehold/ landbruk, eller at neste utrykning kan være til et sted som driver med dyrehold, vil det å ikke ha en vaskehall som kun benyttes som vaskehall kunne medføre en stor smitterisiko mellom dyrebesetninger. Først vaske ned utstyret og bilene, som av erfaring tar flere timer, for så å skrubbe ned vaskehallen og la den tørke ut før vi kan parkere tankbilen. Ved eventuelt frost denne natten må tankbil stå ute å gå med pumpe i gang.

Mulig alarmen tilsier at vi må ut på en hjertestans eller bilkollisjon, og når vi da kommer inn igjen må vi først kjøre ut tankbilen å la den stå ute til vi er ferdig med resetting av Mannskapsbil, for så å parkere tankbilen igjen.

Vi er ute på alt fra hjertestans til branner, til redning av dyr. **Det vi prøver å få poengtert er at uansett må vi ut med tankbil som står i vaskehall for å få resatt biler/utstyr.**

Det er heller ikke blitt opplyst hverken fra prosjektleder, arbeidstilsynet, mattilsynet eller bedriftshelsetjenesten hva som blir sett på som en fullgod nedvasking av en vaskehall som er forurenset, eller hva som er krav til utstyr for de som skal vaske ned.

Denne løsningen praktiserer Overhalla og er god nok for oss, fikk vi høre. (Da tenkte dere på parkering av tankbil i vaskehall.) Overhalla har mulighet å parkere tankbil i ett av de andre løpene mens resetting og ned vasking/tørking pågår. Der har de nemlig to vognløp samt en vaskehall. Samtidig ble denne stasjonen planlagt for 4-5år siden og senest det siste året har det kommet ny forskning på hvor kreftfremkallende yrket vår er og det kanskje om 2år ikke er godt nok å vaske ned hallen.

Dessuten er vi ikke opptatt av hvordan de praktiserer HMS i Overhalla, da vi er opptatt av å legge til rette samt ta vare på helsa til vårt mannskap.

Vi kunne formet dette brevet mye lengre og kan komme med uendelig lang beskrivelse av hvor tungvint det blir med den løsningen som er fremlagt for oss. Avslutningsvis synes vi det er sørgelig at vi blir møtt med så mye motstand i en prosess som for oss fremstår som tydelig styrt. Vi er tross alt ansatte med deltidsstilling, som ønsker å opprettholde best mulig beredskap for innbyggerne våre. En brannrøyk er like giftig for en deltidsansatt som en heltidsansatt, og vi har ikke råd til å miste noen av vårt mannskap i sykdom/kreft.

På bakgrunn av det ovenstående mener vi tydelig å ha belyst for det politiske miljøet i Levanger kommune, prosjektleder og for våre kollegaer at det er nødvendig med to vognløp og en vaskehall.

Prosjektering av ett rent vognløp i tillegg vil ha en rimeligere kvm pris og bør derfor tas inn i prosjektet nå da skisser foreligger arkitekt.

Deltakere i arbeidsgruppen fra Innherred brann og redning.

Mats Alkanger

Verneombud

Brannkonstabel

Lars Erik Vandsvik

Tillitsvalgt

Brannkonstabel

Ove Brattaker

Utrykningsleder

Rigman Pents

Brannsjef

Skriv til styret i Innherred brann og redning som gjelder ønske om oversikt over antall utrykninger og øvelser på Ytterøy.

Brannsjefen mener at slik som prosjektet har utviklet seg, har de viktige spørsmålene som angår Personell- HMS og Beredskap blitt nedfokusert hele tiden, og det har kun vært søkelys på kostnadsreduksjon. De helt åpenbare og viktige emnene er derfor tilsidesatt, mens ansattgruppen har hatt Personell- HMS og Beredskap i søkelyset hele tiden, også innenfor de gitte økonomiske rammene.

Dersom det bygges ett bygg som tilfredsstiller dagens minimumskrav, (og kanskje ikke, tolking av hva som skal til er ikke avklart) til HMS. Hva vil dette bety og hvordan vil dette påvirke Personell - HMS og Beredskap i fremtiden.

Vil det være negativt eller positivt?

Ser en på det brevet fra arbeidstilsynet datert 21.1.2019, kulepunkt 6 under «helsefarlig eksponering bør reduseres ved at», skille mellom det som er rent og det som er forurenset, både når det gjelder utrykningssted og kjøretøy... som ble sendt ut til kommunene, (ligger vedlagt dette skrivet). Da er det rimelig overvektig sannsynlig at forskning, kunnskap og utvikling de kommende årene vil endre minimumskravene for å ivareta Personell - HMS og Beredskap. Også forskningsprosjektet som bl.a. RISE, DSB, Arbeidstilsynet og andre brannvesen i Norge, (også Innherred brann og redning deltar i dette), som ser på hvordan farlige partikler trenger igjennom bekledning og inn i kroppen til personell i brann Norge. Resultatet av ett slikt prosjekt vil nok kunne føre til strengere tiltak innen HMS for ansatte, utstyr og brannstasjoner. Er det ikke på bakgrunn av dette rimelig å anta at det som er en rimelig kostnad i dag, vil være motsatt i morgen?

Setter en opp de ulike spørsmålene så kan en se for seg følgende scenario:

***Personell**; Her vil det være søkelys på kompetanse, sykdom og tilgang.*

***HMS**; Her vil det med stor sannsynlighet komme endringer, som medfører skjerping og nye krav.*

***Beredskap**; Her vil det være rimelig å anta at utvikling går på utstyr og annerledes bruk og oppbevaring av dette.*

Ser en på de administrative, bygge kostnader og politisk behandling, vil da skissert løsning for brannstasjonen bli billigere eller dyrere på kort og lang sikt?

Etter brannsjefens mening er ikke svarene å finne i hva som har skjedd, men hva som med overveiende sannsynlighet kan komme til å skje i fremtiden. Etter brannsjefens mening har gruppen fokusert sterkt på de tre faktorene Personell- HMS og Beredskap, mens prosjektledelsen har hatt søkelyset, (påvirket administrativt?) på å mest mulig redusere kostnaden.

Hvor ligger det mest besparelse? Å få prosjektert og beregnet ett tredje portløp? Eller å bygge og så måtte prosjekter, beregne og evt. bygge ett tredje portløp?

Så lenge det kostnadsmessig ser ut til at det tredje portløpet ligger innfor kostnadsrammen, burde dette vært prosjektert og beregnet, slik at det politisk kunne blitt tatt en avgjørelse.

Oversikt antall utrykninger 2017-2019.

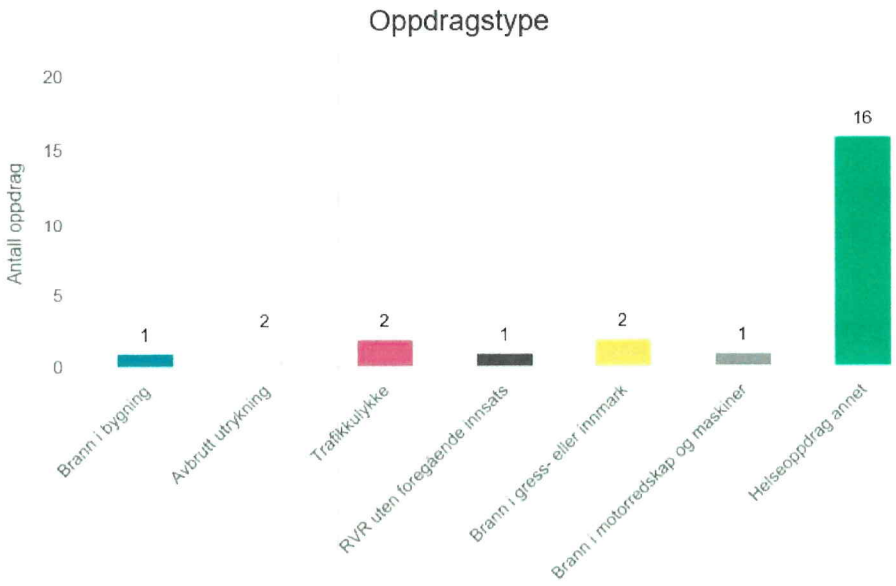

Oversikt oppdragstyper 2017 -2019

Alle oppdrag

Oppdrags-ID	Oppdragstype	Dato	Kommune	Ansvarlig brannvesen	Adresse
1751565	Trafikkulykke	08.12.2019	Levanger	Innherred brann og redning	Nordvegen
1707236	Helseoppdrag annet	20.09.2019	Levanger	Innherred brann og redning	Sørsia 32, 7629 YTTERØY
1705173	Helseoppdrag annet	17.09.2019	Levanger	Innherred brann og redning	
1681314	Helseoppdrag annet	08.08.2019	Levanger	Innherred brann og redning	Innbygda 328, 7629 YTTERØY
1680326	Helseoppdrag annet	07.08.2019	Levanger	Innherred brann og redning	Nesset 4, 7629 YTTERØY
1652710	Helseoppdrag annet	18.06.2019	Levanger	Innherred brann og redning	Sørnesset 120, 7629 YTTERØY
1631397	Trafikkulykke	09.05.2019	Levanger	Innherred brann og redning	
1617977	Brann i gress- eller innmark	14.04.2019	Levanger	Innherred brann og redning	Innbygda 260, 7629 YTTERØY
1612517	Helseoppdrag annet	04.04.2019	Levanger	Innherred brann og redning	Innbygda 272, 7629 YTTERØY
1604669	Avbrutt utrykning	19.03.2019	Levanger	Innherred brann og redning	Strandheim 24, 7629 YTTERØY
1548393	Helseoppdrag annet	07.12.2018	Levanger	Innherred brann og redning	Midtbygda 21, 7629 YTTERØY
1485033	Brann i motorredskap og maskiner	29.08.2018	Levanger	Innherred brann og redning	Innbygda 575, 7629 YTTERØY
1469189	Helseoppdrag annet	03.08.2018	Levanger	Innherred brann og redning	Nordvegen 192, 7629 YTTERØY
1447983	Helseoppdrag annet	01.07.2018	Levanger	Innherred brann og redning	Midtbygda 96, 7629 YTTERØY
1431802	Avbrutt utrykning	06.06.2018	Levanger	Innherred brann og redning	Nesset 251
1419927	RVR uten foregående innsats	27.05.2018	Levanger	Innherred brann og redning	
1396325	Brann i gress- eller innmark	16.04.2018	Levanger	Innherred brann og redning	Bergshaugen 81, 7629 YTTERØY
1361764	Helseoppdrag annet	13.02.2018	Levanger	Innherred brann og redning	Sørsia 505, 7629 YTTERØY
1350866	Helseoppdrag annet	21.01.2018	Levanger	Innherred brann og redning	
1295774	Helseoppdrag annet	04.10.2017	Levanger	Innherred brann og redning	Nesset 251
1268312	Helseoppdrag annet	15.08.2017	Levanger	Innherred brann og redning	Strandheim 1, 7629 YTTERØY
1232559	Brann i bygning	29.05.2017	Levanger	Innherred brann og redning	Tangen 108, 7629 YTTERØY
1231345	Helseoppdrag annet	26.05.2017	Levanger	Innherred brann og redning	Bjørvikdalen 66, 7629 YTTERØY
1162536	Helseoppdrag annet	09.01.2017	Levanger	Innherred brann og redning	Flatan 64, 7629 YTTERØY
1159519	Helseoppdrag annet	02.01.2017	Levanger	Innherred brann og redning	Nesset 92, 7629 YTTERØY

Antall og type oppdrag 2017 – 2019 er 25 stk.

Antall utrykninger uten helseoppdrag som vil innbefatte farlige stoffer er ca. 3 hvert år.

Antall og type oppdrag 2017 – 2019 er 25 stk.

Antall utrykninger uten helseoppdrag som vil innbefatte farlige stoffer er ca. 3 hvert år.

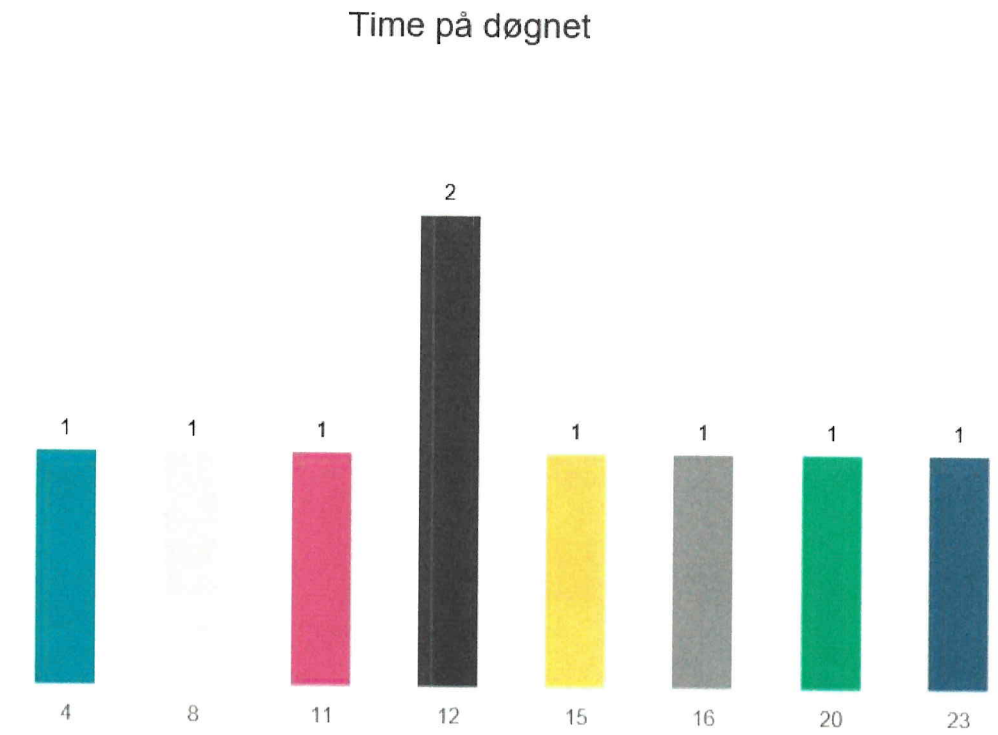

Antall utrykninger og tidspunkt på døgnet uten helseoppdrag 2017-2019.

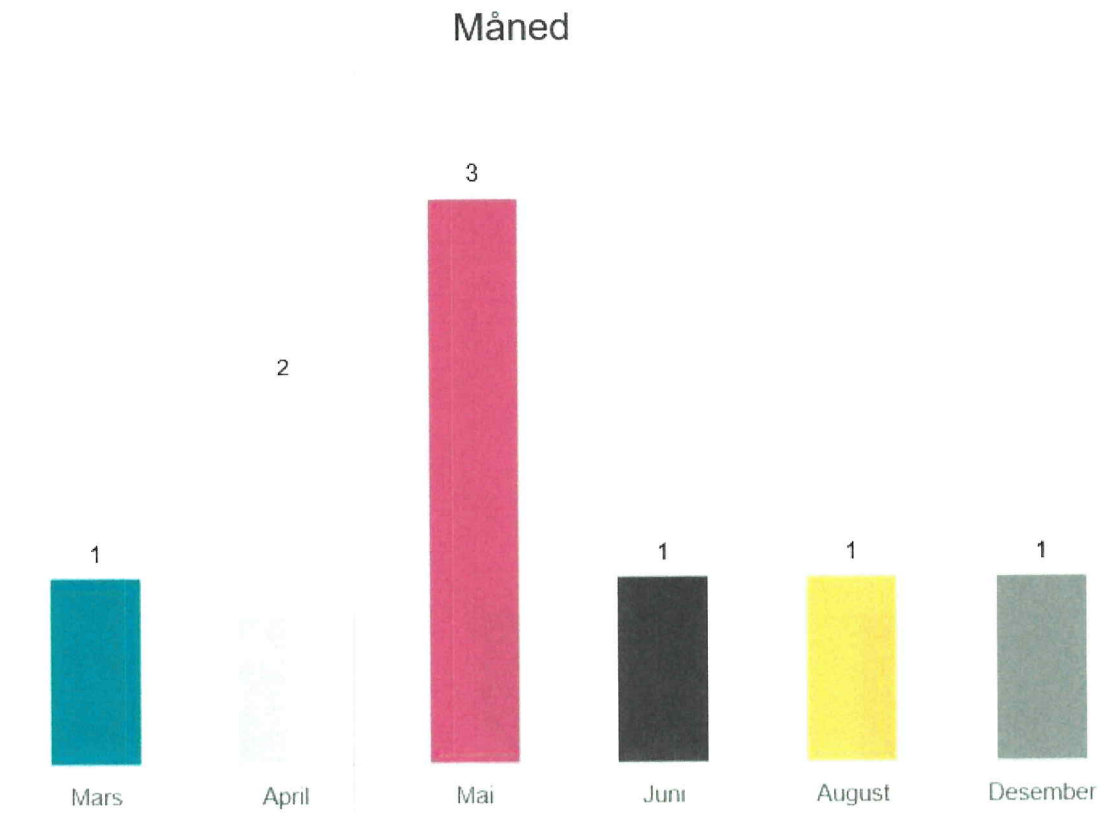

Fordelt på måneder.

Antall øvelser hvert år som innebærer sanering av utstyr, biler og nedvask av vaskehall.

Type øvelse	Antall	Tid på døgnet	Nedvask
Varme Røykdykk	2	18.30 til 21.00	Etter kl. 21.00
Kalde Røykdykk	4	18.30 til 21.00	Etter kl. 21.00
Farlig gods	1	18.30 til 21.00	Etter kl. 21.00
Øvelse på gårdsbruk	2	18.30 til 21.00	Etter kl. 21.00
Totale antall – ikke gårdsbruk	**7**		
Utrykninger som innbefatter farlige stoffer	**3**	**Fordeler seg jevnt på hele døgnet.**	
Må beregne minimum antall nedvask årlig.	**9 stykker.**	**Må beregne 3 – 4 på vinterstid.**	**Hovedsakelig etter kl. 21.00**

Arbeidstilsynet

VÅR DATO
21.01.2019

VÅR REFERANSE
2016/20213 17505/2019

DERES DATO

DERES REFERANSE

VÅR SAKSBEHANDLER
Astrid Lund Ramstad, 99572356
Rosmari Johnsen

adresseliste

Brannfolk må beskyttes bedre mot farlig eksponering

Arbeidstilsynet har gjort 317 tilsyn i brann og feiervesen i perioden 2016–2018. Så mange som 6 av 10 virksomheter gjør ikke tiltak for å redusere helserisikoen forbundet med farlig eksponering for brannrøyk.

Bakgrunnen for tilsynene er at brannfolk og feiere er betydelig mer utsatt for å utvikle en rekke kreftsykdommer og lunge- og luftveislidelser enn befolkningen ellers. Eksponering for helseskadelige kjemikalier i brannrøyk antas å være årsaken til at det er slik. Hensikten med Arbeidstilsynets tilsyn har vært å bidra til at kommunene og de interkommunale selskapene jobber bedre med å forebygge og redusere den helsefarlige eksponeringen arbeidstakere i brann- og feievesen utsettes for.

Hovedfunn etter drøyt 300 tilsyn:

- 6 av 10 kontrollerte arbeidsgivere har ikke kartlagt og vurdert risiko knyttet til kjemikalier og forurensinger
- Nesten 7 av 10 har ikke gjennomført tiltak for å fjerne eller redusere helserisikoen forbundet med kjemikalier og forurensinger i virksomheten
- 6 av 10 har ikke planer for å hindre eksponering for kjemikalier og forurensinger
- Nesten halvparten gir ikke god nok informasjon og opplæring om kjemisk helsefare og bruk av personlig verneutstyr.
- Bedriftshelsetjenesten brukes i liten grad til å bistå i det forebyggende arbeidet
- Verneombudene får mangelfull informasjon og opplæring og medvirker i liten grad i arbeidet med å kartlegge og vurdere risiko

Vedlagt ligger Arbeidstilsynets rapport som beskriver hva vi har gjort og hvilke funn vi har avdekket i tilsynene. Samtidig viser rapporten til konkrete og gode tiltak som noen virksomheter har gjennomført, og som vi mener vil bidra til å redusere helserisikoen som brannfolk og feiere kan eksponeres for når de er på jobb.

Helsefarlig eksponering bør reduseres ved at:

- Arbeidsgiver sammen med arbeidstakerne kartlegger og vurderer risikoen for å bli eksponert for brannrøyk.
- Arbeidsgiver iverksetter forebyggende tiltak. Det er viktig at det er en tydelig rød tråd mellom tiltakene og den kartleggingen og risikovurderingen som er gjort i forkant.

- Arbeidstakerne får opplæring i arbeidsrutiner og arbeidsmetoder som reduserer risikoen for eksponering.
- Arbeidsgiver legger til rette for at arbeidstakerne har tilstrekkelig vern fra alarmen går til arbeidet er avsluttet og de forlater brannstasjonen.
- Det etableres gode rutiner i forbindelse med slokkearbeidet, etterslokking, transport tilbake til brannstasjonen samt rengjøring og kontroll av utstyr og personlig rengjøring. Brannstasjonene har vaskemaskiner, for å unngå at brannfolk og feiere tar med arbeidstøy hjem til vask. Det er egnede muligheter til vask av utstyr og personlig verneutstyr som benyttes på brannstedet, og det må være garderobeforhold med dusjmulighet.
- Det er viktig å rette oppmerksomheten på, og legge til rette for skille mellom det som er rent og det som er forurenset, både når det gjelder utrykningssted og kjøretøy, personalrom og garderober og vasking og klargjøring av utstyr på brannstasjonen.

Arbeidstilsynet erfarer at det er gjort forbedringer av arbeidsmiljøet for feiere og brannfolk, men det er fortsatt pålegg som ikke er lukket. Arbeidstilsynet kan ikke avslutte en tilsynssak før vi anser at alle påleggene er oppfylt. Arbeidstilsynet vil derfor fortsette å følge opp de virksomhetene som gjennomfører utbedringer inntil påleggene er lukket.
Arbeidstilsynet har opplevd godt samarbeid med brann- og feiervesen gjennom denne aktiviteten, og ønsker å fortsette det gode samarbeidet videre i aktiviteten og oppfølgingsarbeidet som gjenstår

Kontakt oss
Dere finner mer informasjon om Arbeidstilsynet og om regelverket på www.arbeidstilsynet.no. Dere kan også kontakte oss på telefon 73 19 97 00.

Du kan svare på dette brevet og/eller sende inn dokumentasjon til oss digitalt via eDialog. Les mer på www.arbeidstilsynet.no/post. Har du spørsmål til saken, kontakt saksbehandler.

Vi ber om at vårt referansenummer 2016/20213 oppgis ved svar.

Med hilsen
Direktoratet for arbeidstilsynet

Ronny Jørgenvåg
avdelingsdirektør, Styring og samordning
(sign.)

Rosmari Johnsen
seniorrådgiver
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.

Vedlegg: Rapport: Tilsyn og veiledning om eksponering for brannrøyk

Arbeidstilsynet

Tilsyn og veiledning om eksponering for brannrøyk

Arbeidstilsynet

Resultater fra aktiviteten «Forebygge eksponering for støv, gass og røyk (brannrøyk)»

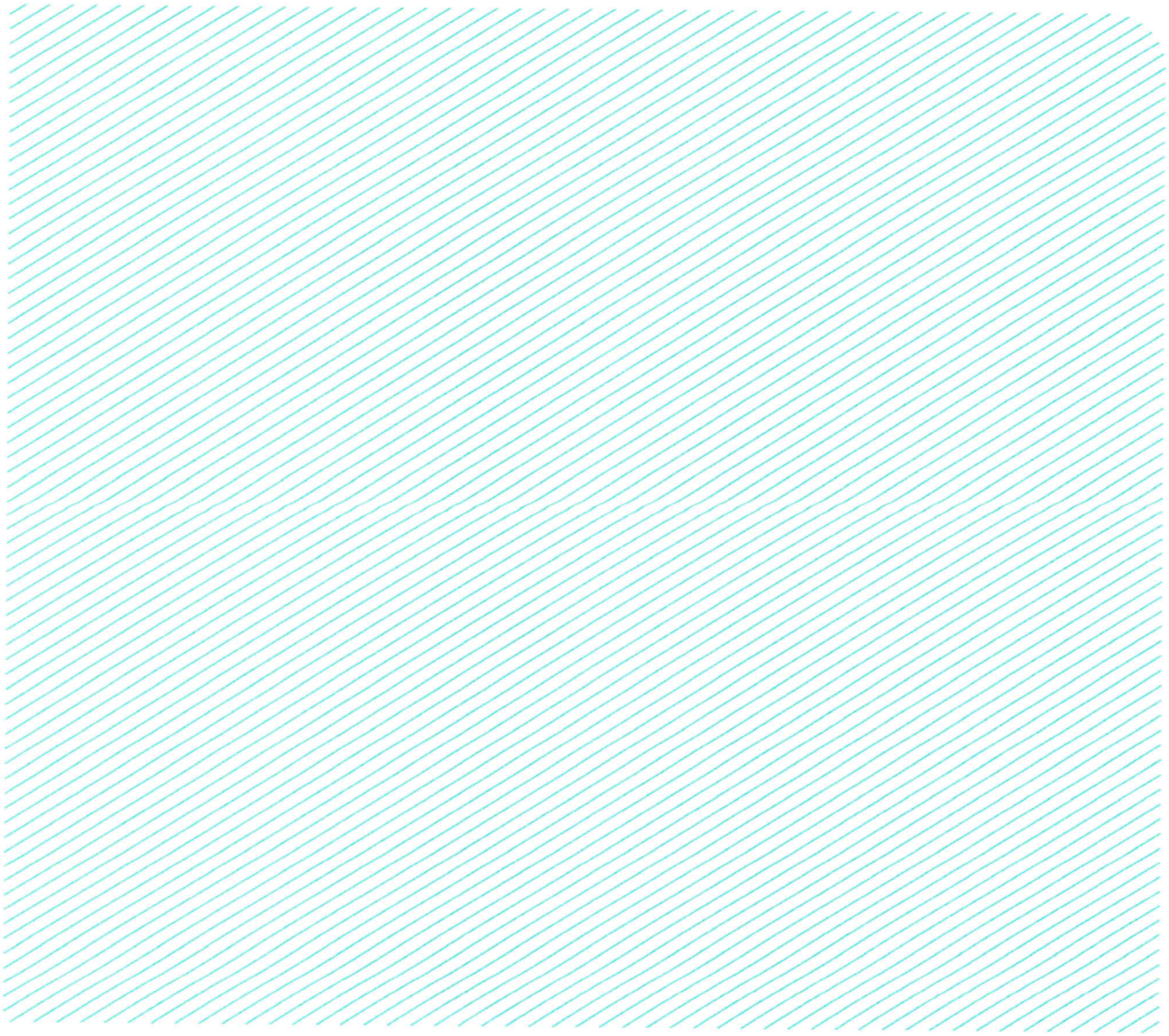

Desember 2018
Arbeidstilsynet
Postboks 4720 Torgarden
7468 Trondheim

Astrid Lund Ramstad, Avdeling for dokumentasjon og analyse
Inger Petrea Mowinckel, Avdeling for styring og samordning
Rosmari Johnsen, Avdeling for styring og samordning

ISBN: 978-82-90112-76-4
Tittel: Tilsyn og veiledning om eksponering for brannrøyk – Resultater fra aktiviteten «Forebygge eksponering for støv, gass og røyk (brannrøyk)»

Innhold

Sammendrag		4
1.	Bakgrunn	5
2.	Mål og målgrupper	6
3.	Virkemidler	7
3.1	Tilsyn	7
3.2	Veiledning	7
3.3	Premissgivning	8
3.4	Samarbeid med andre	8
4.	Hensikten med tilsynene	10
5.	Hva spurte vi om i tilsynene?	11
6.	Hva fant vi i tilsynene?	14
6.1	Funn – kartlegging og risikovurdering	14
6.2	Funn – vernetiltak	14
6.3	Funn – opplæring og informasjon	16
6.4	Funn – Bedriftshelsetjenesten	16
6.5	Funn – Verneombud	17
6.6	Andre funn	17
6.7	Oppsummering	18
7.	Effektmål	19
8.	Utfordringer videre	20

Sammendrag

Brannfolk og feiere utsettes for giftige og kreftfremkallende kjemikalier som finnes i brannrøyk og sot, og er betydelig mer utsatt for å utvikle en rekke kreftsykdommer og luftveislidelser enn befolkningen forøvrig. I perioden 2016–2017 har derfor Arbeidstilsynet hatt en særskilt tilsynsaktivitet innenfor forebygging av eksponering for brannrøyk (bestående av støv og gass) blant brannfolk og feiere. Vi gjennomførte tilsyn hos kommunale brann- og feiervesen, og hos interkommunale selskaper som utfører brannredning og forebyggende tjenester som for eksempel feieroppgaver.

Hensikten med tilsynene var å redusere den helsefarlige eksponeringen arbeidstakerne utsettes for til et minimum, gjennom å bidra til at virksomhetene arbeider systematisk med forebygging. I tilsynene har Arbeidstilsynet i tillegg til å kontrollere etterlevelse av relevante krav i arbeidsmiljølovgivningen, gitt veiledning om nødvendige tiltak for å redusere risiko for helseskader og sykdom knyttet til helseskadelig eksponering for brannrøyk.

Arbeidstilsynets tilsyn og vårt samarbeid med *Brannmenn mot kreft*[1] har ført til økt oppmerksomhet på systematisk HMS-arbeid og spesielt på forebygging. Brannsjefene har gitt oss tilbakemelding om at de er positive til tilsyn og at tilsynene har vært til hjelp. De mente også at tilsynene har ført til at kommunene har prioritert å forbedre tilstanden på brannstasjoner.

Arbeidstilsynet erfarer at det gjort forbedringer av arbeidsmiljøet for feiere og brannfolk. Flere kommuner arbeider nå for eksempel med å få rene soner i feierbiler i henhold til rengjøringsrutiner som er laget for bilene. Dette betyr blant annet at feierne tar av seg jakker og hansker før de setter seg i kupeen. Når det gjelder brannfolk så skifter flere nå til rent tøy hele året ute på brannstedet etter endt oppdrag. De pakker inn de skitne klærne i sekker slik at bilen forblir en ren sone. Sekkene med skitne klær leveres på vaskeri eller vaskes på stasjonen i vaskemaskiner som er beregnet til dette. Det er forbedret tilgang på vann og mulighet til å få vasket seg før man spiser når man er ute på oppdrag. På flere av brannstasjonene hvor ansatte tidligere dusjet hjemme, er rutinene endret slik at de nå dusjer på stasjonene. Det har også blitt tydeligere skiller på rene og skitne soner på stasjonene. Ventilasjonen har også i mange tilfeller blitt utbedret i bygningene, og den er styrt slik at det er overtrykk i rene soner og undertrykk i skitne soner. I tillegg bruker flere personlig verneutstyr nå enn før.

Arbeidstilsynet har likevel avdekket mange lovbrudd, og som resultat av tilsynene har vi pålagt mange kommuner å utbedre arbeidslokaler hos eksisterende brannstasjoner slik at arbeidslokaler blir tilfredsstillende. På grunn av dette planlegger enkelte kommuner nå å bygge nye eller utbedre arbeidslokaler og brannstasjoner for å kunne etterleve krav til forsvarlige arbeidsforhold.

[1] Les mer om *Brannmenn mot kreft* her: http://www.brannmennmotkreft.no/.

1. Bakgrunn

Arbeidstilsynets velger ut sine aktiviteter på bakgrunn av et årlig oppdaterte kunnskapsunderlag (risikobilde) som er basert på ulike kilder til fakta om nåværende og fremtidige arbeidsmiljøutfordringer. *Brannrøyk* ble i 2015 valgt som et prioritert tema med bakgrunn i dette kunnskapsunderlaget, og i et sterkt ønske om å redusere risikoen for helseskadelig eksponering. *Forebygge eksponering for støv, gass og røyk (brannrøyk)* var en nasjonal aktivitet i 2016 og 2017, og hadde oppfølgende aktiviteter i 2018. Grunnene til at denne aktiviteten kom i stand er:

- Brannfolk er eksponert for giftige og kreftfremkallende kjemikalier som finnes i brannrøyken.
- Brannfolk er betydelig mer utsatt for å utvikle en rekke kreftsykdommer sammenliknet med andre yrkesgrupper og befolkningen generelt.
- Brannfolk har også høyere forekomst av luftveislidelser sammenliknet med befolkningen for øvrig.
- Feiere har høyere forekomst av lungekreft og hudkreft (*Yrke og kreft – forskning for forebygging. Epidemiologiske studier om yrkesrelatert kreft ved Kreftregisteret 1970–2016* rapporterer at feiere er en av de yrkesgruppene hvor det er rapportert høyest kreftrisiko)[2].
- Forebyggingspotensialet er vurdert som stort for denne yrkesgruppen.

Den svenske *Skellefteåmodellen*[3] er et eksempel på hvordan det med enkle midler er mulig å forbedre brannfolks arbeidsmiljø uten å vanskeliggjøre arbeidet. *Skellefteåmodellen* viser hvordan eksponeringen for forurensning fra brannrøyk kan reduseres ved å gjennomføre forebyggende tiltak. Å følge *Skellefteåmodellen* innebærer:

- Kunnskap og innsikt
- Rutiner
- Forutsetninger og utrustning

Arbeidstilsynet har valgt å anbefale *Skellefteåmodellen* til hjelp for å innføre forebyggende risikoreduserende tiltak. Det medfører likevel ingen endringer i kravet til etterlevelse av regelverket. For eksempel vil forskriftskrav om ren og uren sone i arbeidsplassforskriften § 3-6 fortsatt gjelde uavhengig av om man bruker denne modellen eller ikke.

Bransjen som sysselsetter brannfolk og feiere har selv mye kunnskap om både eksponeringskilder og eksponeringsfare. Mange virksomheter har derfor også satt i verk ulike risikoreduserende tiltak.

---

[2] Se: https://www.kreftregisteret.no/globalassets/cancer-in-norway/2015/special_issue-2016-web.pdf
[3] Se: https://www.msb.se/RibData/Filer/pdf/27476.pdf

2. Mål og målgrupper

Hovedmålet for Arbeidstilsynets aktivitet var å forebygge eksponering for støv, gass og røyk (brannrøyk) blant arbeidstakere i brann- og feiervesen. Og målgruppen var kommunale brann- og feiervesen, og interkommunale selskaper som utfører brannredning og forebyggende tjenester som for eksempel feieroppgaver.

Det er viktig at kommunen som arbeidsgiver ved rådmann, vet hvilke utfordringer som finnes og stiller krav til at nødvendige tiltak for å forebygge eksponering for brannrøyk gjennomføres.

Et mål for Arbeidstilsynets aktivitet var at alle virksomheter innen kommunale og interkommunale brann- og feiervesen skal ha utført tilfredsstillende risikovurderinger og kartlegginger, og deretter gjennomført nødvendige fysiske og organisatoriske tiltak, slik at arbeidstakernes eksponering blir redusert til et minimum.

Arbeidstilsynet kontrollerte tilstanden hos bransjen og ga veiledning om nødvendige tiltak for å redusere risiko for helseskader og sykdom knyttet til helseskadelig eksponering for brannrøyk.

Denne rapporten er i hovedsak skrevet for arbeidsgivere, arbeidstakere, verneombud, HMS-ansvarlige og tillitsvalgte i virksomhetene. Den er også viktig for bedriftshelsetjenesten (BHT), interesseorganisasjoner og kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon i Norge, KS, og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

3. Virkemidler

Arbeidstilsynet bruker flere virkemidler for å bidra til at virksomhetene forebygger skadelig eksponering for kjemikalier, røyk og støv. Tilsyn er Arbeidstilsynets viktigste og mest effektive virkemiddel for å kontrollere at den enkelte virksomhet overholder arbeidsmiljølovens og arbeidsmiljøforskriftenes krav. Disse kontrollene er viktig for å nå målene for våre aktiviteter. I alle tilsyn i virksomhetene informerer og veileder Arbeidstilsynet om hvordan lovens krav skal forstås og etterleves. Vi motiverer også virksomhetene til et bedre arbeidsmiljøarbeid ved å gi eksempler på hvordan de kan gjøre dette. Å forebygge skadelig eksponering er et viktig og gjennomgående tema i tilsyn flere ulike bransjer.

Underveis i våre aktiviteter er det alltid nødvendig å vurdere hva vi mener er hensiktsmessige rutiner eller tiltak for å minimere risikoen for helseskadelig påvirkning. Vi vurderer også om disse er i tråd med regelverket eller om det eventuelt er nødvendig med regelverksendringer.

I denne aktiviteten har Arbeidstilsynet brukt følgende virkemidler:

- Tilsyn
- Veiledning
- Premissgivning
- Samarbeid med andre

3.1 Tilsyn

I hovedaktivitetsperioden 2016–2017, og i oppfølging i 2018, ble det gjennomført 317 tilsyn. Det var minst én reaksjon i 225 av disse. Tilsynene ble i hovedsak utført ved hjelp av brev – det vil si såkalte postale inspeksjoner (211). Det ble i tillegg utført 106 tilsyn ute i virksomhetene. 58 av disse var oppfølgingstilsyn etter den postale inspeksjonen, og de resterende 48 var vanlige tilsyn i virksomhetene.

3.2 Veiledning

I denne aktiviteten gjennomførte Arbeidstilsynet også med veiledning og informasjon i til sammen ca. 20 ulike arrangementer. Vi veiledet i kunnskap om tilstanden i arbeidslivet for feiere og brannmenn, og om eksponeringer og mulige helseutfall. I tillegg fikk arbeidsgivere og arbeidstakere informasjon og veiledning om krav i gjeldende regelverk, og om hvordan det skal forstås og hvordan det kan etterleves.

Veiledningen fant sted både i tilsynene i virksomhetene, på telefon, i e-post og i brev. Veiledningen i brev skjedde i etterkant av de postale tilsynene og underveis i prosessen da virksomhetene skulle oppfylle pålegg fra Arbeidstilsynet. I tillegg deltok Arbeidstilsynet med faglige innlegg på flere ulike samlinger for bransjen rundt omkring i landet. Formålene med denne veiledningen var å formidle kunnskap som er viktig for virksomhetene, og motivere dem til å handle i tråd med kunnskapen, til å

endre adferd, etterleve regelverket og lære hvordan de kan forbedre sitt eget systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.

Arbeidstilsynet gjennomførte også veiledningsmøter for bedriftshelsetjenester om risikoen og hvilke krav Arbeidstilsynet spesielt har vært opptatt av i disse tilsynene. Det ble også gjennomført et møte med Norges Brannskole hvor tema var den opplæringen skolen gir i forebyggende tiltak.

Da vi veiledet viste vi blant annet til eksempler fra *Skellefteåmodellen*, informasjonsheftet «Arbeid i farlig røyk» (Fagforbundet) og Feierhåndboka.

Kreftregisteret og Stami gjennomførte i samme tidsperiode et forskningsprosjekt[4] om brannfolks høyere risiko for kreft, og kunnskap om hva dette skyldes. Det ga vår aktivitet om temaet en ekstra effekt med økt oppmerksomhet knyttet til problemstillingen. Dette prosjektet pågår fortsatt og Arbeidstilsynet deltar i en referansegruppe til prosjektet.

3.3 Premissgivning

Underveis i aktiviteten var det nødvendig å vurdere hva Arbeidstilsynet, i tråd med regelverket, mener er hensiktsmessig rutiner eller tiltak for å minimere risikoen for å bli eksponert for brannrøyk.

Det var også diskusjoner om dagens regelverk, spesielt når det gjelder såkalt blandingseksponeringer. Blandingseksponering vil si at en person er utsatt for flere ulike kjemiske stoffer samtidig, og en slik eksponering skjer veldig ofte når man er eksponert for brannrøyk som ofte inneholder flere forskjellige stoffer. Vi vet at brannmenn kan være eksponert for ulike kreftfremkallende stoffer. Målinger av enkeltstoffer viser gjerne målinger under tillatte grenseverdier (forskrift om tiltaks- og grenseverdier) og eksponeringene er sporadiske og relativt kortvarige. Grenseverdiene er satt for kjemiske stoffer enkeltvis, mens brannmenn blir eksponert for en «cocktail» av ulike stoffer under fysisk særdeles harde arbeidsøkter. I denne sammenhengen diskuteres det hvorvidt det kan det være en samvirkning mellom alle disse påvirkningene. Blandingseksponeringer er en aktuell utfordring for eksempel i vurderingen om hvorvidt brannmenn er utsatt for en yrkesrelatert kreftrisiko.

Arbeidstilsynet hadde et eget møte med *Brannmenn mot kreft* med tema om gjeldende arbeidsmiljøforskrifter er gode nok å sikre brannfolk et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. *Brannmenn mot kreft* skulle komme tilbake med innspill til regelverket og eventuelle forslag til endringer i regelverket.

På nettsidene til Arbeidstilsynet er det utarbeidet egne temasider om røyk- og kjemikaliedykking. På disse sidene har vi også veiledning om helseundersøkelse for røyk- og kjemikaliedykkere. Veiledningen om helseundersøkelse og fysiske tester for røyk- og kjemikaliedykkere er under revisjon, men innholdet på temasidene gjelder inntil en ny versjon er på plass.

3.4 Samarbeid med andre

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

I planleggingen av tilsynene hadde Arbeidstilsynet et innledende møte med KS som er kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon. Vi hentet også inn informasjon fra DSB om deres regelverk for dimensjonering av brannvesen og om interkommunalt samarbeid. I det

[4] https://www.kreftregisteret.no/Forskning/Prosjekter/brannmenn-og-kreft/

pågående arbeidet med oppdatering av veiledning om helsekontroller og røyk- og kjemikaliedykking samarbeider vi med DSB.

Norges brannskole

Norges brannskole er den nasjonale utdanningsinstitusjonen innen brann, redning og oljevern. Skolen er underlagt Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). De obligatoriske kursene som skolen gjennomfører er med på å sikre god opplæring, og de sprer kunnskap om gode rutiner, tiltak og erfaringer fra de ulike tiltakene.

4. Hensikten med tilsynene

Hensikten med tilsynene var å kontrollere at den enkelte virksomhet arbeider systematisk med helse-miljø og sikkerhet. I kontrollen undersøkte vi om virksomhetene overholdt arbeidsmiljølovens og arbeidsmiljøforskriftenes krav om å forebygge skadelig eksponering for støv, gass og brannrøyk.

I tilsynene var det derfor viktig å:

- Bidra til at virksomhetene arbeider systematisk for å unngå at brannfolk og feiere utsettes for helseskadelig eksponering av støv, gass og brannrøyk.
- Undersøke hvordan virksomheten arbeidet for å redusere arbeidstakernes eksponering av støv, gass og brannrøyk.
- Få en oversikt over hvilke forebyggende tiltak som er gjennomført. Både i planlegging av oppdrag, i gjennomføring av oppdrag på et brann- eller feiersted og til slutt når arbeidstakerne er tilbake på stasjonen.
- Bidra til å redusere den helsefarlige eksponeringen som arbeidstakerne er utsatt for.

5. Hva spurte vi om i tilsynene?

Innledningsvis i tilsynene spurte vi om bakgrunnsinformasjon om virksomhetens systematiske HMS-arbeid. Dette inkluderte virksomhetens egne beskrivelser av utfordringer i eget arbeidsmiljø, hvordan virksomheten arbeidet for å få en oversikt over disse utfordringene og hva virksomheten har gjort for å redusere eller fjerne helsefarer i arbeidsmiljøet. Vi ba også om deres beskrivelse av hvordan ansatte, verneombud, tillitsvalgte og eventuelt arbeidsmiljøutvalg medvirket i det systematiske HMS-arbeidet.

Arbeidstilsynet spurte videre om ulike tema som det er krav om i regelverket:

5.1 Har arbeidsgiver kartlagt og dokumentert forekomst av kjemikalier og forurensninger og på grunnlag av dette vurdert risiko?

5.2 Har arbeidsgiver gjennomført tiltak for å fjerne eller redusere helserisikoen forbundet med kjemikalier og forurensninger i virksomheten?

5.3 Har arbeidsgiver planer for å hindre eksponering for kjemikalier og forurensninger i arbeidsatmosfæren (for eksempel ventilasjon)?

5.4 Har arbeidsgiver gitt verneombud og arbeidstakere som er utsatt for farlige kjemikalier på arbeidsplassen nødvendig informasjon og opplæring knyttet til kjemisk helsefare og personlig verneutstyr?

5.5 Er det utarbeidet en plan for bedriftshelsetjenestens bistand i virksomheten?

5.6 Blir verneombudet tatt med på råd i virksomhetens arbeid i både planlegging og gjennomføring av tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet?

Nedenfor beskriver vi disse kravene litt nærmere.

5.1 Kartlegging og risikovurdering
Det er viktig å kartlegge de mest vesentlige forholdene som har betydning for helserisiko, og dette skal skje i samarbeid med ansatte i virksomheten og bedriftshelsetjenesten.

Kartlegging og risikovurdering må omfatte alle situasjoner hvor en arbeidstaker kan bli eksponert for kjemikalier, sot og røyk. Dette gjelder både regelmessige og sporadiske hendelser under en innsats og også på stasjonen etter innsatsen. Dette kan være situasjoner som feiing av piper, uttak av sot fra fyrkjeler, ulike typer bilbranner, lyng- og gressbrann, boligbrann, pipebrann, ulmebranner, industribranner, vask av bekledning, kjøretøy, utstyr og hygieneforhold med mer.

Gjennom tilsynet ønsket vi å få kjennskap til:

- Bruk av personlig verneutstyr
- Skifte av branntøy
- Håndtering, oppbevaring, vasking og tørking av forurenset branntøy

- Renhold, oppbevaring og vedlikehold av personlig verneutstyr
- Tilrettelegging for blant annet dusj, vaskemuligheter for brannfolk og feiere
- Renhold av utrykningskjøretøy og brannslanger

5.2 Tiltak for å redusere eksponering – Sammenheng, helserisiko og tiltak

Resultatet av risikovurderingen må resultere i tiltak, tiltaksplaner og prosedyrer eller instrukser for sikker og fullt forsvarlig utførelse av arbeidet. Arbeidstakerne må ha mulighet til å beskytte seg mot forurensninger fra kjemikalier, sot og brannrøyk i alle arbeidsoperasjoner. Tiltakene og rutinene bør inkludere:

- Rutiner for feiing og utryknings- og øvelsessituasjoner med for eksempel hvilket personlig verneutstyr som skal brukes når.
- Rutiner for hvordan renhold, oppbevaring og vedlikehold av verneutstyr, kjøretøy og annet utstyr skal foregå.
- Tiltak om fysisk tilrettelegginger ved brannstasjoner, eller planlegging av utbedring/nybygg i form av:
    a) Rene og urene soner i brannstasjonen og garderober med dusj og vaskemuligheter
    b) Ventilering av vognhall og øvrige rom
    c) Tilgang til vaskemaskiner for tilfredsstillende vask av arbeidstøy

5.3 Har arbeidsgiver planer for å hindre eksponering for kjemikalier og forurensninger i arbeidsatmosfæren (for eksempel ventilasjon)?

Hensikten med dette kontrollpunktet er å sikre at arbeidsgiver utarbeider en plan for tiltak som skal gjennomføres for å hindre eller redusere eksponering for kjemikalier og forurensninger på arbeidsplassen. Om virksomheten ikke har installert ventilasjon skal planen si noe om installasjon av ventilasjon som er nødvendig for å redusere eksponeringen for kjemikalier og forurensinger på arbeidsplassen. Andre eksponeringsreduserende tiltak som bør planlegges kan for eksempel være organisatoriske tiltak som for eksempel å redusere antall brannfolk på oppdrag og redusere tida for ulike arbeidslag på oppdrag. Alle planlagte tiltak skal fremgå av en handlingsplan som viser når virksomheten skal gjennomføre tiltakene.

5.4 Opplæring og informasjon

Arbeidstilsynet ønsket å finne ut om verneombud og ansatte har fått tilstrekkelig opplæring og om de har deltatt i virksomhetens opplæring i HMS-arbeid. Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakere og verneombud får nødvendig opplæring i arbeid med farlige kjemikalier. Arbeidstakerne skal også få løpende informasjon om kjemisk helsefare, resultatet av kartleggingen og risikovurderingen i virksomheten, vesentlige endringer i risikovurderingen og gjennomgang av tiltak for å redusere helsefarlig eksponering. Det samme gjelder bruk, vedlikehold og rengjøring av arbeidsutstyr og verneutstyr. Gjennom tilsynene ønsket Arbeidstilsynet å få rede på hvordan arbeidsgiver ga slik informasjon og opplæring til feiere og brannfolk.

Oppsummert for denne tilsynsaktiviteten gjelder det spesielt at verneombud, brannfolk og feiere skal få opplæring og informasjon om:

- Den foretatte kartleggingen og risikovurderingen og eventuelle vesentlige endringer som er foretatt i prosedyrene.
- Farlige kjemikalier som forekommer eller kan forekomme på de ulike uttrykningene og ved feiing.
- Hvor det forekommer støv, gass, sot og brannrøyk, og den risiko det medfører for brannfolk og feieres helse og sikkerhet.
- Stoffkartotek og bruk av informasjonene gitt i sikkerhetsdatablader for kjemikalier som finnes i virksomheten.
- De nødvendige vernetiltakene for sikker og forsvarlig utførelse av arbeidet, og håndtering av nødsituasjoner som kan oppstå.

5.5 Bedriftshelsetjeneste

Arbeidstilsynet ønsket gjennom tilsynene å få rede på hvordan bedriftshelsetjenesten bistår i det forebyggende arbeidet i virksomhetene. Dette inkluderte risikovurderinger i tillegg til helsekontroller.

Virksomheten skal ha en plan for hvordan de skal bruke bedriftshelsetjenesten i sitt forebyggende arbeid. Planen skal utarbeides i et samarbeid mellom arbeidsgiver, bedriftshelsetjenesten, verneombud og ansattrepresentant. Virksomheten velger selv hvilket tidsrom planen skal gjelde for. Arbeidsgiver har ansvar for at planen gjennomføres.

5.6 Verneombud

Arbeidstilsynet ønsket å finne ut om verneombudet blir tatt med på råd i virksomhetens forebyggende arbeid. Det gjelder både ved planlegging og gjennomføring av tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet. Arbeidsgiverne må også vise hvordan de sikrer at verneombudet snakker på vegne av de andre ansatte. Vi ønsket å se på forhold i virksomheten som har betydning for arbeidsmiljøet som kartlegging, risikovurdering, planlegging og prioritering av tiltak, omorganisering, nedbemanning, ombygging av lokaler og flytting til nye lokaler.

6. Hva fant vi i tilsynene?

6.1 Funn – kartlegging og risikovurdering

Mange kommuner og interkommunale selskap er kjent med kreftfaren og arbeider med å redusere eksponeringen. Likevel har mange for liten kunnskap om systematisk HMS-arbeid. Det vil si at mange har mangelfull kunnskap om hvordan de bør gjennomføre en kartlegging og risikovurdering av potensiell helsefare ved eksponering for støv, sot, gasser og damper (brannrøyk).

Arbeidsgiver skal kartlegge og risikovurdere alle risikoforhold i virksomheten, jf. arbeidsmiljøloven § 3-1 andre ledd bokstav c og § 4-1 første ledd, og forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 7-1.

Manglende eller mangelfulle risikovurderinger og rutiner for å kunne arbeide trygt og sikkert.

Tilsynene avdekket manglende kartlegginger og risikovurderinger eller mangelfulle kartlegginger og risikovurderinger. Som en følge av dette avdekket vi også mangelfulle rutiner for å kunne arbeide på en så trygg og sikker måte som mulig.

6.2 Funn – vernetiltak

I tilsynene fant Arbeidstilsynet også at det ikke var satt i verk nødvendige tiltak for å redusere risikoen knyttet til eksponering for brannrøyk hos brannfolk og feiere (jf. arbeidsmiljøloven § 3-1 første ledd og andre bokstav c, § 4-1 første ledd og forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter § 5 andre ledd nr. 6).

- *Manglende tiltak for å redusere risiko for eksponering for brannrøyk og sot for brannfolk og feiere.*
- *Brannstasjoner mangler ventilasjon og avsug for eksos.*
- *Ikke skille mellom rene og urene soner.*
- *Ikke tilgang på håndvask, dusj eller toalett.*
- *Personlig verneutstyr, utover røykdykkerutstyr, blir lite brukt.*

Tilsynene avdekket manglende tiltak for å redusere risiko for eksponering for brannrøyk og sot for brannfolk og feiere.

Feierne er mest eksponert for sot og brannrøyk i sin arbeidshverdag når de er ute på feieroppdrag. De er også utsatt for eksponering på vei til og fra feierstedet fordi det er vanskelig å holde førerhuset i bilen rent for sot. De fleste har gode rutiner for vask av bekledning og dusj når de kommer tilbake til stasjonen etter feiing, men det er fortsatt feiere og brannfolk som dusjer hjemme etter endt oppdrag.

Det finnes mange gamle og dårlig tilrettelagte brannstasjoner som ikke tilfredsstiller dagens krav til arbeidslokaler. Stasjonene mangler både ventilasjon og avsug for eksos. Vi fant også at prosedyrer ikke tar hensyn til personlig rengjøring under og etter en innsats. Noen har verken tilgang på håndvask,

dusj eller toalett. Skille mellom rene og urene soner er mange steder helt fraværende. Tilsynene viste også at brannfolk ikke har tilstrekkelig antall sett med brannbekledning, slik at de ofte bruker skitten bekledning hvor røykpartikler fortsatt sitter på.

Tilsynene avdekket lite bruk av personlig verneutstyr ved etterslokking og ved vask av biler og utstyr. Det var også ulike rutiner ved brannstasjonene for bruk av åndedrettsvern ved slukking av skogbrann, lyngbrann og gressbrann. Disse funnene er kritiske siden mangel på tiltak vil opprettholde den helsefarlige eksponeringen av brannfolkene.

Eksempel på vernetiltak – «vaskecontainer»
Brannsjefen/feieren i Halsa kommune har utviklet en «vaskecontainer» til vask av forskjellig utstyr som røykdykkerutstyr, slanger, grenrør, strålerør etc. Hensikten er å oppnå en best mulig vask av utstyr som har vært eksponert for kjemiske stoffer. I «vaskecontaineren» blir utstyret vasket med såpe under høyt trykk (se bilde nede til venstre), og er gullende rent når vaske-prosessen er ferdig (se bilde nede til høyre).

Siden «vaskecontaineren» fungerer godt, så har brann- og feiervesenet i nabokommunen Surna-dal anskaffet liknende utstyr, som også nabokommunen Rindal vil kunne benytte inntil de kjøper inn samme type vaskeutstyr i 2019.

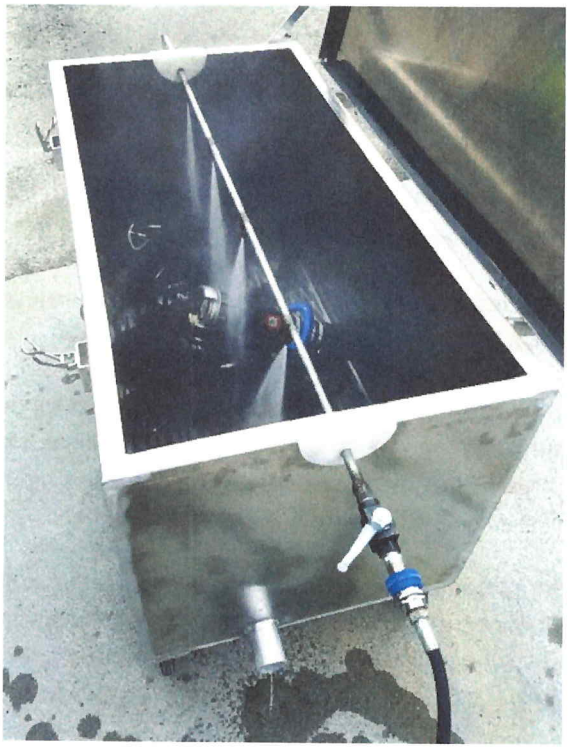
Vaskeprosessen pågår.

Vaskeprosessen er avsluttet – rent utstyr.

Flere vernetiltak
I tilsynene fant Arbeidstilsynet også at det var satt i gang ulike vernetiltak:

- Flere har kjøpt vaskemaskiner, men fortsatt leveres brannbekledning ofte på sykehjem og skoler der de vaskes i moppemaskiner.
- Private biler blir brukt til utrykning, og til å reise til og fra feieroppdrag.

- Mange brannfolk og feiere reiser hjem direkte etter en brann eller oppdrag, og de dusjer da hjemme.
- Noen har ikke godkjente røykdykkere, men har beholdt utstyret.
- Andre har kvittet seg med røykdykkerutstyr, eller har ikke tilfredsstillende verneutstyr og opplæring.
- De fleste feiere har to eller tredelt bil, men oppgir at det er umulig å holde førerhuset som en ren sone. I tillegg spiser de maten i bilen.
- Feiere er stor sett flinke til å dusje på stasjon etter feiing og vasker stort sett arbeidsklærne hver dag.
- Ved bruk av personlig verneutstyr er det som oftest i form hansker og masker. De fleste bruker P2-filter i masken, mens noen også bruker P3-filtre (som er anbefalt) eller kombinasjonsfilter.
- Noen bruker våtservietter til rengjøring av hender og ansikt før de spiser.

6.3 Funn – opplæring og informasjon

Gjennom tilsynene avdekket Arbeidstilsynet mangelfull informasjon og opplæring av brannfolk i virksomhetens egne rutiner og utstyr.

Arbeidsgiver er ansvarlig for å gi arbeidstakerne nødvendig opplæring og informasjon, jf. arbeidsmiljø-loven § 3-2 første ledd bokstav a, forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, § 8-1 og § 9-1.

Mangel på opplæring kan blant annet føre til feil bruk av for eksempel personlig verneutstyr. Dette er en av årsakene til helseskadelig påvirkning fra brannrøyk.

Norges brannskole dekker et vidt spekter av utdanning og opplæring innen innsats og beredskap, forebyggende HMS-arbeid og feierfag, brannslukking ved bruk av fly og oljevernberedskap. Norges brannskole tilbyr grunnkurs blant annet i forebyggende brann- og feiervern og brannslukking ved bruk av fly.

Mange tror at grunnkurset fra DSB dekker opplæringsbehovet for brannfolk og feiere, men kursene dekker ikke krav om opplæring i virksomhetens egne rutiner og utstyr. Det er arbeidsgiver selv som har ansvaret for sikkert HMS-arbeid i form av for eksempel opplæring i virksomhetens rutiner og utstyr. Resultater fra Arbeidstilsynets tilsyn viser at mange fortsatt ikke har fått opplæring.

Gjennom tilsynene avdekket vi at det finnes en del kjemikalier i virksomheten til vask av utstyr og så videre, men det mangler sikkerhetsdatablad for disse produktene. Mange har heller ikke kjennskap til faremerkingen av kjemikalier og produkter.

6.4 Funn – Bedriftshelsetjenesten

De fleste virksomhetene er tilknyttet en godkjent bedriftshelsetjeneste med hensikt å sørge for nødvendig bistand i arbeid med arbeidsmiljøet, jf. arbeidsmiljøloven § 3-3 andre ledd og forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 13-3 bokstav a.

- *BHT blir i stor grad brukt til helseundersøkelser.*
- *BHT blir i mindre grad benyttet til å bistå i virksomhetens forebyggende arbeid.*

BHT blir i stor grad kun brukt til helseundersøkelser, mens de i mindre grad blir brukt til samarbeid om utarbeidelse av rutiner og tiltak i virksomheten. BHT bør i større grad bli brukt til å bistå virksomheter i det forebyggende arbeidet.

Alle leger skal etter arbeidsmiljøloven melde arbeidsrelatert sykdom eller mistanke om arbeidsrelatert sykdom til Arbeidstilsynet, noe som skjer i for liten grad.

6.5 Funn – Verneombud

Medvirkning
Arbeidsgiver skal sørge for at verneombudet blir tatt med på råd både i planlegging og gjennomføring av tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet, jf. arbeidsmiljøloven § 6-2 fjerde ledd. Arbeidstaker skal delta i det organiserte verne- og miljøarbeidet i virksomheten og skal aktivt medvirke ved gjennomføring av tiltak som blir satt i verk for å skape et godt og sikkert arbeidsmiljø, jf. arbeidsmiljøloven § 2-3 om arbeidstakers medvirkningsplikt.

- *Verneombud medvirker i liten grad i virksomhetens arbeid med risikovurdering.*
- *Mangelfull informasjon og opplæring av verneombud.*

Arbeidstilsynet avdekket at verneombudene har en svak rolle i virksomhetene, særlig i virksomheter der de er deltidsansatt og ikke arbeider i kommunen. Flere virksomheter fikk pålegg fra Arbeidstilsynet om medvirkning fra verneombud, valg av verneombud og opplæring av verneombud.

Opplæring og informasjon
Arbeidsgiver har plikt til å gi verneombud og arbeidstakere som er utsatt for farlige kjemikalier på arbeidsplassen nødvendig opplæring og informasjon knyttet til kjemisk helsefare og personlig verneutstyr, jf. arbeidsmiljøloven § 3-2 første ledd bokstav a, forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, henholdsvis § 8-1 og § 9-1. Tilsynene avdekket manglende opplæring av verneombud og manglende informasjon til verneombud.

6.6 Andre funn

Arbeidsgiver skal etter regelverket føre et register over arbeidstakere som er eller kan bli eksponert for kreftfremkallende eller mutagene kjemikalier I tilsynene der vi tok opp slik registerføring, fant vi store mangler, og slik registrering var som oftest helt fraværende. Registreringen er nødvendig både i det forebyggende arbeidet i egen virksomhet, men også viktig for den enkelte medarbeider der det oppstår behov for dokumentasjon på eksponering.

I etterkant av tilsynene har blant annet én virksomhet tatt tak i problemstillingen selv og startet registrering i papirformat. De har også besluttet å etablere et IKT-register. Løsningen skal ivareta behov, operative og praktiske løsninger for tre kommuner fordelt på fire brannstasjoner med en

fullgod løsning med hensyn til personvern og tilgjengelighet for den enkelte arbeidstaker. Det er etablert samarbeid med flere brann- og feiervesen og en ekstern leverandør for å få utviklet de riktige løsningene.

6.7 Oppsummering

Hva fant vi fra tilsyn 2016–2017?
Tabellen nedenfor oppsummerer andel brudd (%) for de spørsmålene som Arbeidstilsynet stilte i tilsynene. Resultatene gjelder alle tilsynene hos virksomheten.

Spørsmål vi har stilt	Andel brudd (%)
Har arbeidsgiver kartlagt og dokumentert forekomsten av kjemikalier og forurensninger og på grunnlag av dette vurdert risiko?	61
Har arbeidsgiver gjennomført tiltak for å fjerne eller redusere helserisikoen forbundet med kjemikalier og forurensinger i virksomheten?	68
Har arbeidsgiver planer for å hindre eksponering for kjemikalier og forurensninger i arbeidsatmosfæren (for eksempel ventilasjon)?	62
Har arbeidsgiver gitt verneombud og arbeidstakere som er utsatt for farlige kjemikalier på arbeidsplassen, nødvendig informasjon og opplæring knyttet til kjemisk helsefare og personlig verneutstyr?	48
Er det utarbeidet plan for bedriftshelsetjenestens bistand i virksomheten?	32
Blir verneombudet tatt med på råd i virksomhetens arbeid i både planlegging og gjennomføring av tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet?	18

7. Effektmål

Arbeidstilsynet gjennomfører årlig brukerundersøkelser med et utvalg av de virksomhetene vi har kontrollert. Brukerundersøkelsene i 2017 ble sendt til 73 virksomheter som hadde hatt tilsyn med forebygging av eksponering for støv, gass og røyk (brannrøyk). Rundt 40 respondenter svarte på undersøkelsen. Av disse svarte 86 prosent at tilsynet i stor eller svært stor grad hadde gitt et godt grunnlag for forbedringer. To av tre respondenter opplevde at tilsynet i stor eller svært stor grad har gitt dem økt forståelse for hvorfor alle virksomheter skal kartlegge helsefarer og gjennomføre tiltak for forbedringer i arbeidsmiljøet. Sju av ti svarte at tilsynet i stor eller svært stor grad, har gitt dem økt kunnskap om hvordan deres virksomhet kan oppnå et godt arbeidsmiljø.

Som resultat av tilsynene har flere kommuner valgt å utbedre arbeidslokaler hos eksisterende brannstasjoner, slik at arbeidslokalene er tilfredsstillende. Enkelte kommuner har prioritert å planlegge bygging av nye arbeidslokaler og brannstasjoner for å kunne etterleve krav til forsvarlige arbeidsforhold.

8. Utfordringer videre

Arbeidstilsynet erfarer at det tar lang tid å få avsluttet og lukket tilsynssaker i denne tilsynsaktiviteten. Det er fordi tilsendt dokumentasjon fra brann- og feiervesen ofte er mangelfull. Det er derfor nødvendig å følge opp virksomheten i flere runder med krav om dokumentasjon. Arbeidstilsynet kan ikke avslutte en tilsynssak før vi anser at alle påleggene er oppfylt. Det kan i noen tilfeller gå flere år før saken er avsluttet, særlig hvis påleggene krever ombygging eller nye bygninger. Valg av tomt og budsjettforhandlinger i kommunene tar ofte tid – gjerne over tre år.

Arbeidstilsynet mener derfor det nødvendig å peke på noen viktige tiltak fremover:

- Formidle kunnskap siden det er veldig varierende kunnskap om dette tema hos brann- og feiervesen.
- Få brann- og feiervesen til å bruke bedriftshelsetjenesten i større grad.
- Oppmuntre til at brann- og feiervesen i ulike kommuner samarbeider i større grad enn i dag. Spesielt gjelder det erfaringsdeling av kartlegginger, risikovurderinger, forbyggende tiltak og informasjon om hvilket utstyr som har tilfredsstillende kvalitet.
- Gjennomføre forebyggende tiltak selv om det er vedtatt bygningsmessige forbedringer. Der kommunen skal utbedre eller bygge ny brannstasjon tar dette ofte tid – gjerne tre år. De må derfor sørge for å gjennomføre forebyggende tiltak i mellomtiden for å sikre et fult forsvarlig arbeidsmiljø for arbeidstakerne.
- Styrke vernetjenesten. I noen tilfeller er det gitt pålegg som handler om arbeidsmiljøutvalgets rolle eller om verneombudet. Dette fordi tilsynene blant annet viste at arbeidsmiljøutvalget ikke fungerte etter hensikten, at verneombud ikke var valgt, at verneombud og arbeidsmiljøutvalg ikke hadde fått opplæring og at bedriftshelsetjenesten ikke ble benyttet.
- Spre kunnskap om registerføring. Arbeidsgiver skal føre register over arbeidstakere som er eller kan bli eksponert for kreftfremkallende eller mutagene kjemikalier (§ 31-1 i forskrift om utførelse av arbeid). Som en oppfølging av denne aktiviteten, er det viktig å spre informasjon om dette forskriftskravet og veilede flere virksomheter i registerføring.
- Øke kunnskapens om legers meldeplikt. Alle leger skal ved mistanke om arbeidsrelatert sykdom rapportere dette til Arbeidstilsynet. Det er en betydelig underrapportering av arbeidsrelatert sykdom til Arbeidstilsynet. Tallene sier derfor ikke noe om omfanget av arbeidsrelatert sykdom, men kun hva som er meldt til Arbeidstilsynet.

www.arbeidstilsynet.no

Sak 17-20 vedlegg 2 Oversikt utrykninger 4 første måneder i IHBR 2020.

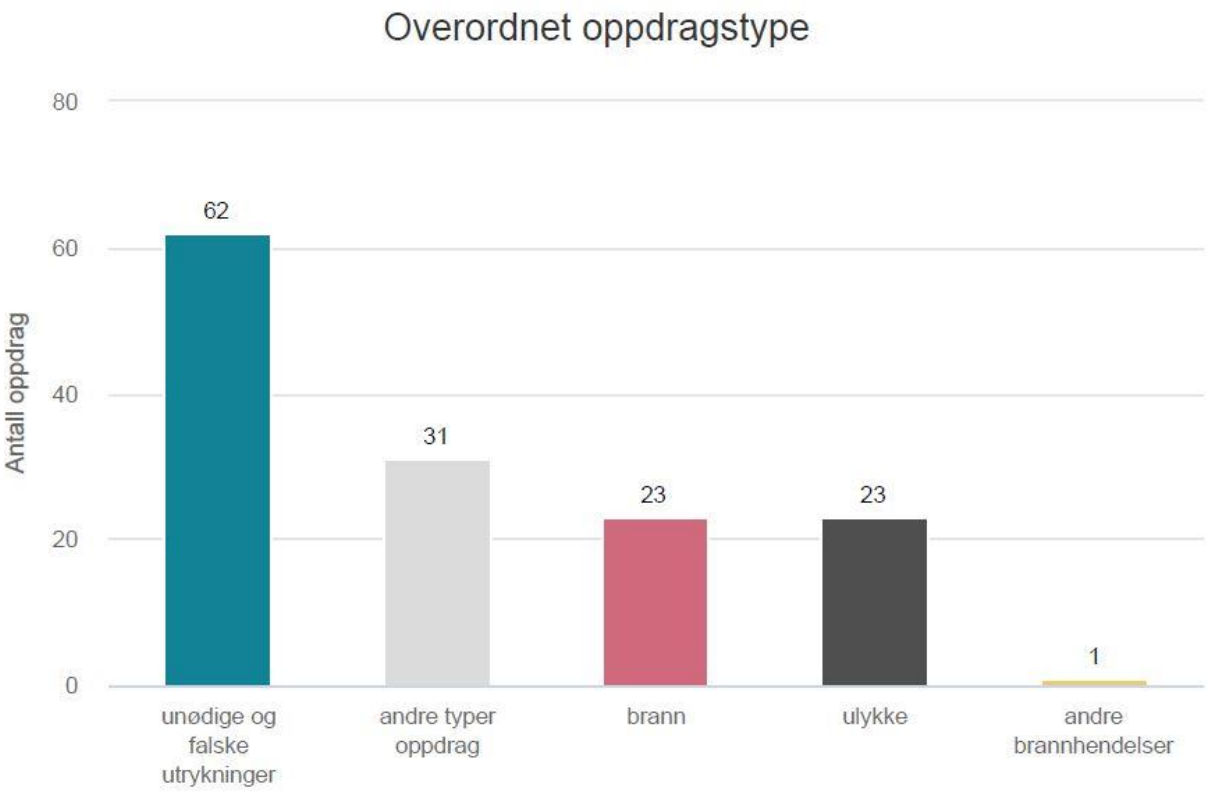

Antall utrykninger 4 første måneder har vært 140.

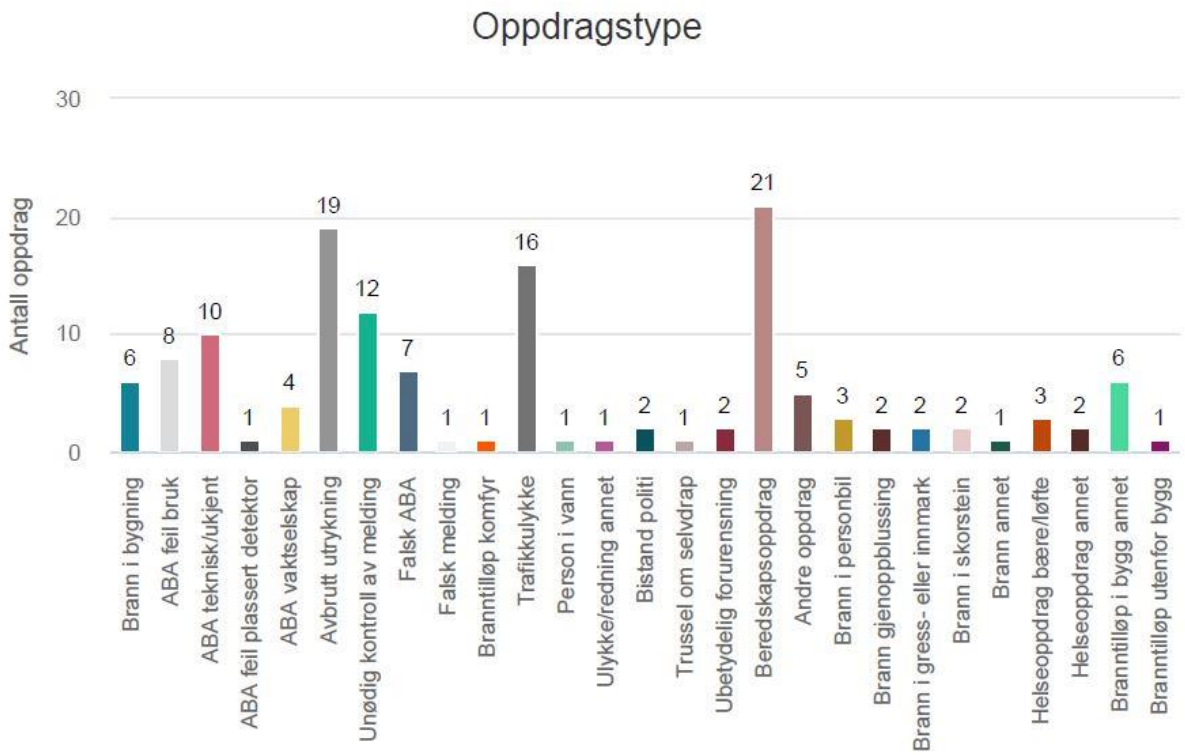

Ulike oppdrag.

Antall utrykninger 2018 til 2020, fire første måneder.

Antall utrykninger 2018 – 2020 mars og april.

Sak 18-20 Vedlegg 3. Orienteringssak om bruk av høyderedskap.

I veiledningen til byggtekninsk forskrift er det tatt med ulike forutsetninger for preaksepterte løsninger.

I henhold til veiledning til § 11-13. Tredje ledd: Utgang fra branncelle i brannteknisk forskrift står det følgende:

Rømningsvindu må være tilgjengelig for brannvesenets høyderedskap. I etasjer beregnet for inntil 15 personer, og i boenheter, er det tilstrekkelig at ett rømningsvindu er tilgjengelig for brannvesenets høyderedskap.

I henhold til veiledning til § 11-13. Annet ledd: Utgang fra branncelle i brannteknisk forskrift står det følgende:

Bestemmelsen innebærer at det må være direkte tilgang for brannvesenets høyderedskap (for eksempel brannbil utstyrt med maskinstige eller snorkel) til vindu eller balkong i hver boenhet.

I henhold til veiledning til § 11-17. Første ledd: Når en brann oppstår, er det viktig at forholdene i og rundt byggverket er lagt til rette for at brannvesenet skal kunne utføre effektiv rednings- og slokkeinnsats uten unødvendig risiko for skader på personell og utstyr.

Som del av prosjekteringen må ansvarlig prosjekterende innhente informasjon fra brannvesenet om dimensjoneringskriterier for atkomstvei og oppstillingsplass for brannvesenets biler. Kriteriene kan omfatte veiens minste kjørebredde, maksimal stigning, minste frie kjørehøyde, svingradius, akseltrykk mv.

Pkt. 4: I byggverk hvor vindu eller balkong utgjør en av rømningsveiene, må det være tilgjengelighet for brannvesenets høyderedskap i samsvar med ytelser angitt i § 11-13.

I forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen kap.5 er der ulike krav som skal være oppfylt. I veiledning til § 5-1 Dimensjonering og lokalisering står det følgende:

Det skal være en beredskap for innsats mot brann og ulykker i enhver kommune. Det er krav til minste innsatsstyrke, ledelse av innsatslag og lokalisering av beredskapen. Kravene til brannvesenets vaktberedskap følger av §§5-3 til 5-6.

Beredskapen skal organiseres og dimensjoneres, og evt. lokaliseres i forhold til kartlagt risiko og sårbarhet. I tillegg skal kommunen organisere, dimensjonere og lokalisere beredskapen på bakgrunn av tettsteder, innbyggertall og innsatstider.

I § 5-2 Vaktlag og støttestyrke. Veiledning lyder som følger; Et firemannslag, eventuelt med tillegg av støttestyrke, er erfaringsmessig det minimum av personell som er nødvendig for å iverksette effektiv og sikker førsteinnsats. Laget skal være en minste enhet som iverksetter førsteinnsats i branner, trafikk-ulykker/arbeidsulykker/ akutt forurensning osv. *Førsteinnsatslaget må være kvalifisert for alle de oppgaver brannvesenet kan bli stilt overfor.*

Støttestyrke skal være et supplement til førsteinnsatslaget og bestå av stigebilfører og tankbilfører.

§ 5-5 I forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen lyder: § 5-5.Beredskap for høyderedskap eller tankbil

I kommuner der brannvesenets snorkel- eller stigebil er forutsatt å fungere som påbudt rømningsvei etter bygningslovgivningen, skal vognfører ha samme beredskap som vaktlaget for øvrig.

I boligstrøk o.l. hvor kommunen har vedtatt at tankbil kan erstatte annen tilrettelagt slokkevannforsyning, jf. § 5-4 i forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn, skal tankbil kjøres ut samtidig med førsteutrykningen, dersom det er nødvendig for å sikre brannvesenet tilstrekkelig slokkevann.

Ansvar		Funksjon		Regnskap 4/2020	Budsjett inkl. endring	Forbruk	Rest/avvik	Regnskap 4/2019	Endring 19-20	Prognose 2020	Avvik 2020
6850	ADMINISTRASJON BRANN	1200	Administrasjon	-8 231 317	-24 640 120	33,4	8 231 317	-7 635 269	-596 048	-24 640 120	0
6851	FOREBYGGENDE	3380	Forebygging av branner og andre ulykker	726 828	3 688 226	19,7	-697 967	673 522	24 445	2 507 202	1 181 024
6852	BEREDSKAP	3390	Beredskap	6 340 535	16 291 894	38,9	-6 340 255	6 639 065	-298 810	19 123 065	-2 831 171
6852	BEREDSKAP	3392	Oljevernberedskap	80 000	250 000	-	-80 000	0	80 000	250 000	0
6852	BEREDSKAP	3394	Nødnett	1 156 304	3 150 000	36,7	-1 156 304	362 745	793 559	3 150 000	0
6852	BEREDSKAP	3396	Beredskap Ytterøy	209 127	1 260 000	16,6	-209 127	271 896	-62 769	1 260 000	0
				281 477	0	-	-252 336	311 959	-59 623	1 650 147	-1 650 147

	Budsjett	Ytterøy	Fordeling rest	Avvik
Levanger (57,43%)	15 244 000	1 260 000	15 055 894	-1 071 894
Verdal (42,57%)	10 583 000		11 161 253	-578 253
	25 827 000	1 260 000	26 217 147	-1 650 147

		Regnskap 2019	Budsjett 2019	Regnskap 2018	Budsjett 2020	Kommentar
Ansvar:	**6850 ADMINISTRASJON BRANN**					
Funksjo	**1200 Administrasjon**					
51	Brutto lønn	852 603	849 367	740 000	870 000	
53	Øvrige kostnader	308 214	34 500	170 000	435 880	Økte Kostnader som egen juridisk enhet. Styrehonorar, KS, Lovdata, Byggforsk o.l.
54	Øvrige inntekter	-118 911	-110 000	-115 000	-119 000	
	Sum funksjon: 1200 Administrasjon	**1 041 906**	**773 867**	**795 000**	**1 186 880**	
	Sum ansvar: 6850 ADMINISTRASJON BF	**1 041 906**	**773 867**	**795 000**	**1 186 880**	
Ansvar:	**6851 FOREBYGGENDE**					
Funksjo	**3380 Forebygging av branner og andre ulykker**					
51	Brutto lønn	2 852 615	2 789 679	2 750 582	3 701 266	Ny stilling 2020
53	Øvrige kostnader	358 044	173 000	250 000	336 960	
54	Øvrige inntekter	-483 174	-235 000	-310 200	-350 000	
	Sum funksjon: 3380 Forebygging av bra	**2 727 485**	**2 727 679**	**2 690 382**	**3 688 226**	
Funksjo	**3381 Feiervesen**					
51	Brutto lønn	5 101 091	3 977 526	3 868 257	4 909 320	
53	Øvrige kostnader	1 898 658	1 571 000	1 560 058	2 282 680	Økte kostnader fra eksterne, Norkart, byggforsk.
54	Øvrige inntekter	-6 559 405	-5 548 526	-1 400	**-6 550 000**	
	Sum funksjon: 3381 Feiervesen	**440 344**	**0**	**5 426 915**	**642 000**	
	Hentes fra feierfondet	-440 344			**-642 000**	Mesteparten av feierfondet ble oppbrukt pga. pensjonsinnbetaling 2019. Må legges på avgift i 2021.
	Sum ansvar: 3381 feiervesenet	**0**	**0**	**2 353 007**	**0**	
Ansvar:	**6852 BEREDSKAP**					
Funksjo	**3390 Beredskap**					
51	Brutto lønn	18 757 072	17 396 508	16 158 456	14 842 539	Økt pensjonsinnbetaling
53	Øvrige kostnader	2 235 325	1 057 072	1 200 000	1 949 355	
54	Øvrige inntekter	-1 200 211	-550 000	-500 000	-500 000	2018 var spesiell grunnet skogbrann i Sverige
	Sum funksjon: 3390 Beredskap	**19 792 186**	**17 903 580**	**16 858 456**	**16 291 894**	
Funksjo	**3394 Nødnett**					
53	Øvrige kostnader	3 089 566	3 157 000	2 950 000	3 150 000	
	Sum funksjon: 3394 Nødnett	**3 089 566**	**3 157 000**	**2 950 000**	**3 150 000**	
Funksjo	**3392 IUA Oljevernberedskap**					
53	Øvrige kostnader	244 359	60 000	60 000	250 000	Økt kostnad for IUA samarbeidet kom i 2019
	Sum funksjon: 3392	**244 359**	**60 000**	**60 000**	**250 000**	
Funksjo	**3396 Beredskap Ytterøy**					
51	Brutto lønn	639 259	0	0	900 000	
53	Øvrige kostnader	353 515	0	0	360 000	Store kostnader grunnet gammelt materiell/ kjøretøy.
	Sum funksjon: 3396 Beredskap Ytterøy	**992 774**	**0**	**0**	**1 260 000**	
	Sum ansvar: 6852 BEREDSKAP	**24 118 885**	**21 060 580**	**19 868 456**	**20 951 894**	
	SUM §27 INNHERRED KOMMUNESAMA	**27 888 276**	**24 562 126**	**25 706 845**	**25 827 000**	
	Kostnad Ytterøy	**992 774**	**0**	**0**	**1 260 000**	
						Vedatt
	Rest til fordeling	**26 770 054**	**24 672 126**	**23 408 838**	**24 567 000**	Kommunene
	Andel Levanger (inkl. Ytterøy), 58%	**16 519 405**	**14 309 833**	**13 577 126**	**15 508 860**	15 244 000
	Andel Verdal, 42%	**11 243 423**	**10 362 293**	**9 831 712**	**10 318 140**	10 583 000